

Půlnoční hodina roku

Emil Bock

V dřívějších dobách lidé věděli, že půlnoc je hodinou duchů.

Každý dělal vše proto, aby spal nebo byl přinejmenším pod ochrannou střechou svého domu, když hodiny byly dvanáctou, protože se obával, že se jinak potká se zlem.

Skutečně se však útěk do spánku děl jen z negativních důvodů? Chtěl člověk pouze uniknout přízračné hrůze pozemské hodiny duchů? Necítil se též přitahován mystériem pomoci a požehnání, jichž se duši dostávalo z lůna spánku právě v „půli noci“? Jestliže se dodnes říká, že spánek do půlnoci je ten nejlepší, tak tím původně nebylo míněno jen to, že skýtá nejvíce fyzického osvěžení, ale že duše spícího může v okamžiku půlnoci pít z největších hloubek studny nebeských sfér. Pro spící musí na nebesích být hodina duchů, jež přináší požehnání, a pozemská hodina duchů je jen jejím přízračným protějškem a stínem budícím strach.

Spánek je bratrem smrti. Na svých perutích nese duši vzhůru do stejných sfér, do kterých vrůstá i duševně-duchovní bytost člověka, když projde branou smrti. Tady neplatí novější kopernikánský obraz světa, na nějž je lidstvo tak pyšné, který však odpovídá jen fyzikálně-hmotné vnější stránce skutečnosti. Ríše spících a zemřelých se řídí figurami starého ptolemaiovského obrazu světa, kterému se člověk mohl začít vysmívat a prohlašovat jej za překonaný jen tehdy, když přestal chápat, že se nevztahuje na svět vtělení, ale na svět před zrozením a svět posmrtný, na netělesné bytí v říši duše a ducha: tak jako je země prostorově obklopena pláštěm ovzduší neboli atmosféry, tak je nadprostorově-duchovně zahalena sedmi sférami, u kterých jsou Měsíc, Merkur, Venuše, Slunce, Mars, Jupiter a Saturn se svými nebeskými dráhami jen náznaky jejich hranic.

Ze všech opravdových líčení toho, co člověk musí prodělat za branou smrti, ať už jsou to mytická líčení pocházející ze starého zření, nebo myšlenkově zformovaná líčení novějšího duchovního bádání, vyplývá, že rozhodující pro utváření pokračujícího budoucího vývoje člověka je vstup a průchod prostřední ze sedmi sfér: sférou slunce. Až potud musí lidská bytost procházet stupni třibení. Vše nečisté, nedobré, nedokonalé, co s sebou nesla z pozemského života, musela zanechat v třech dolních sférách, v duševní zemi. Může se stát, že z ní mnoho nezbyvá, až dorazí k bráně vesmírného středu. Tady vynáší „slunce“ na denní světlo to, co je vlastním výnosem ukončeného pozemského života, výnosem, o který již nelze přijít. Na větší část lidské bytosti se sneslo přitímí noci. Na hranici mezi duševní a duchovní zemí vstupuje lidská bytost do sféry vesmírné půlnoci: a to jest — jakkoli paradoxně by se to i jevilo našemu pozemskému myšlení - sféra slunce. Ta část z nás, jež ve zkoušce ob stojí, je poctěna tím, že na své pouti sférami posmrtného života uzří na rozhodujícím prahu „půlnoční slunce“. Slunce uzřené ve středu vesmíru je studnou, z níž lidská bytost pije své velké omládnutí, sílu k utváření svého budoucího osudu.

Je-li noční spánek tím, čím vlastně má být, tj. nenaplní-li se lidská bytost svým způsobem denního života takovou tíží, která jí v noci ochromí křídla, pak nás ve zhuštěném sledu pozvedne po stejných sférických stupních. I on má pak svou půlnoc, v níž nás nese do slunečního středu vesmíru. V dřívějších, děštějších časech se vnitřní půlnoc spánku ještě shodovala s hodinou půlnoci pozemského času. I dnešního člověka, který musí často dělat z noci den, může spánek vést k „půlnočnímu slunci“. Nesena anděly prochází duše kolem pramene Stvoření, kde světové Slovo v duchovních sférách ustavičně promlouvá: „Budiž světlo!“ Jen noční slunce učiní spánek v nejhlubším smyslu osvěžujícím a omlazujícím, takže ranní probuzení je jako nové zrození. Bez něj si člověk ze studnice noci nepřinese slunečnost omlazené mysli, jež mu z nitra rozjasní den. Typický moderní člověk přišel o kosmickou hloubi spánku; zůstává bez slunečního požehnání noci, a i když věnuje nočnímu klidu dostatek hodin, jde pak svou cestou unavený, opotřebovaný a sklíčený. Místo aby byl hostem slunce v nebeské hodině duchů, stává se kořistí pozemské hodiny přízraků, před níž se dřívější generace utíkaly do spánku. Protože jeho duše nedospěje v noci až k sférické výši duchovního slunce, nedostává se jí ani ve dne křidel k letu k výsostem ducha. Protože mu půlnoc nerozjasňuje slunce, zatemňují mu noční přízraky jasný den.

Jedenkrát v průběhu roku se tajemství „půlnočního slunce“, které je jinak vyhrazeno nadprostorovým sférickým výším nebe, dotýká našeho fyzicko-pozemského světa. Požehnání duchovního slunce sestupuje v rytmické proměně přírody jedenkrát úplně k zemi. Děje se tak v době zimního slunovratu, kdy fyzické světelné a tepelné působení vnějšího slunce ustoupilo na nejmenší míru. Fyzické slunce jako by se dostalo do té největší vzdálenosti od země; noc dosáhla na zemi své největší možné převahy nad dnem: nastala půlnoc roku. Děje se to však pro blaho země, že slunce fyzicky ustupuje. Činí tak, aby pro svou životaplodnou zář přistoupilo v novém ročním koloběhu samo k prameni kosmického života a obnovilo tak svou sílu. V kosmickém Betlémě „duchovní země“, duchovní sféry slunce, se za zimního slunovratu nově rodí zemské slunce. Slunce samo je „uprostřed studené zimy, v půli této noci“ jasným dítětem v jesličkách nebes, jež slibně rozjasňuje tmavou sluji všech temnot. Status nascendi, první silný růst nově narozeného slunce toho roku je tajemstvím „Svatých nocí mezi roky“, a zejména Svaté noci, jež toto pozvedající se časové období otevírá. Fyzické slunce uvolňuje prostor a cestu, tak aby nebeská hodina duchů, hodina „půlnočního slunce“ mohla vlít svou omlazující moc nejen do těchto nocí, ale dokonce i do fyzického denního života, a zahrnala přízraky pozemské hodiny duchů.

Když se v pozemském městečku Betlémě narodil stranou hlučícího lidského shonu, ve skalní sluji sloužící jako chlév, Ježíšek a sluncem zářícím z jesliček hned rozjasnil temnotu, povstal ryzí lidský obraz kosmického mystéria slunce, jež se naplnilo v téže hodině roku. Vesmírné Vánoce se staly událostí Vánoc pozemských. V pastýřích spících pod širým nebem ožilo v klasické síle duše „zření půlnočního slunce“, a to tak, že poznali, jak se kosmické mystérium milostivě setkalo s pozemským zrozením vytouženého mesiáše.

S proudem sakramentálního života sledujeme tvořivou duchovně-fyzickou dráhu slunce v hodině roční půlnoci, když svátek Vánoc oslavujeme třemi obřady posvěcení člověka, začínajícími na Štědrý den o půlnoci a vedoucími do Svátku vánočního. „Půlnoční

slunce“ se stává též pramenem, z něhož se nově plní sakramentální proud pro nadcházející rok, když se nám, klečícím u jesliček v Betlémě, otevře o půlnoci okno ke kosmickému Betlému, do něhož jinak nesou andělé jen spící a zemřelé duše, zbaveny těla, do duchovní země.

Svět je dnes půlnoční ve smyslu přízračné pozemské hodiny duchů. Není třeba čekat na půlnoční hodinu, abychom se potkali se zlem. Kdo zná vánoční stranu půlnoci a rok co rok ji přijímá hluboko do své duše, kdo přijímá Kristovu hodinu duchů, v níž se skrze obraz děťátka v jesličkách stává viditelným slunce v kosmickém Betlémě, ten může pomoci nést světlo Vánoc do vnější půlnoční temnoty.